

■ **Baştarafı 1. Sayfada**

olmuştu. Aynı zamanda kalbinden rahatsız olan Velidede-
oğlu, 17 şubat gününden bu yana Amiral Bristol Hastanesi Kardiyoloji Servisi'nde tedavi görüyordu. Önce yoğun bakım iç ünitesine alınan Velidede-
oğlu'nun son iki gündür aynı servisin dış ünitesinde tedavisi yapılıyordu. Velidede-
oğlu'nun dün yeniden ağırlaştığı ve 20.45 sıralarında kalbine yenik düştüğü bildirildi.

Velidede-
oğlu'nun vasiyeti üzerine cenazesi 2 gün bekletildikten toprağa verilecek. Velidede-
oğlu'nun cenazesinin bu vasiyeti nedeniyle perşembe günü Erenköy Camii'nde kılınacak öğle namazından sonra Karacaahmet Mezarlığı'nda toprağa verileceği öğrenildi.

Kurtuluş Savaşı'nda ve cumhuriyetin ilanında Meclis çalış-

malarına tanık olan Velidede-
oğlu, Ankara Hukuk Fakültesi'ni bitirdikten sonra yurtdışında doktora yapmış, 1934 yılında İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Medeni Hukuk Doçentliği'ne atanmıştı. 1942'de profesör olan Velidede-
oğlu, 1948'de ise ordinaryüslüğe yükselmişti. Öğretim üyeliği döneminde çok sayıda öğrenci yetiştiren Velidede-
oğlu'nun 'Medeni Hukuk' alanında yayınlanmış çok sayıda kitabı bulunuyordu. 1961 Anayasası'nın hazırlık çalışmalarına katılan Velidede-
oğlu, 1942 yılından beri gazetemizde yazıyordu. Atatürk'ün Büyük Nutuk'unu 'Söylev' adıyla günümüz diline çevirerek geniş kitlelerin bu önemli tarihsel belgeyi okumasını sağlamıştı. Velidede-
oğlu, 5 Ocak 1992'den beri Milliyet gazetesine yazıyordu.

Ne dediler?

Atatürk ilkelerinin savunucusu

**Haber Merkezi - Ordinaryüs Prof. Dr. Hıfzı Veldet Velidede-
oğlu'nun ölümü büyük üzüntü yarattı. Dostları, yakınları ve okurları, Türkiye'nin büyük bir aydını, hukukçuyu ve yazarı yitirdiğini bildirdiler. Velidede-
oğlu'nun ölümü ile ilgili görüşler şöyle:**

İlhan Selçuk: Türkiye'nin büyük kaybıdır. Bunu söylemek bile gereksiz. Yarım yüzyıldan beri yazdığı gazetesinden ayrı düşmesi ölümünü daha da acılaştırmıştır. Anadolu aydınlanmasının en büyük adlarından biridir.

Sami Karaören: Kurtuluş Savaşı'nın bütün acılarını çekmiş, ilk Meclis'in kuruluşuna tanık olmuş ve kendisini büyük bir hukukçu olarak yetiştirmiş, bilginlik niteliğini kazanmış bu değerli hocamız, Ordinaryüs Profesör Hıfzı Veldet Velidede-
oğlu'nun ölümünü bu kışın acılı günlerinde öğrenmekmiş demek yazgımız. Bu ne acı, onun şu sözlerini hiç unutamiyorum: "Sami Bey Cumhuriyet gazetesine yazışımın mayıs ayında 50. yılını doldurmuş olacağım ve 1992 mayıs ayında 50 yılını doldurmuş olarak yazı yazmaya son vereceğim. Bütün dileğim bugüne ulaşmaktır" demişti.

Gerçekten yeri doldurulmaz bir hukukçumuz, Atatürk Türkiye'si'ne gönül vermiş gerçek bir yurtsever, yüreğinde sorumluluk duygusunu hiç eksiltmeden yaşayan bir bilge kişiyi kaybetmenin acısını, yaşadığım sürece yüreğimden çıkarmayacağım. Işıklar içinde yatmasını diliyorum.

Oktay Akbal: Çok büyük bir kayıp. Türkiye Cumhuriyeti'nin temel ilkelerini yıllardır savunan bir düşünce adamını kaybetmenin acısını duyuyorum. Yerine konulmayacak kişiler vardır. Velidede-
oğlu hocam da bu kişilerden biriydi. Şimdilik söyleyeceklerim bu kadar.

Turgut Kazan: Kendisini en son cumartesi günü Amiral Bristol Hastanesi'nde görmüştüm. Ölümünü sizden öğreniyorum. Türkiye tarihi ve Türk hukuku için tarihin çöküşüdür. Derin bir üzüntüyle karşıladım.

Yekta Güngör Özden: Hıfzı Veldet Velidede-
oğlu, cumhuriyet dönemini yaşayan, tüm nitelikleriyle özümseyen, konularıyla, sorunlarıyla ilgilene ve çözümlerini yakından bilen ve her gün çağdaşlığını koruyan devrimci bir bilim adamı, özel hukuk alanında uzman oluşuna karşın kamu hukukunda unutulmaz katkıları geçmiş bir hukukçuydu. Yaşamını Türkiye'nin bağımsızlığı ve Türk ulusunun özgürlüğü, egemenliği ve hukuk devletini her alanda geçer kılmak için adanmış, özellikle hukukun üstünlüğü için çabalarda bulunan bir yüce kişiydi.

Suphi Karaman: Ben Hıfzı Veldet Velidede-
oğlu'nu ilk kez 21 mayıs sabahının erken saatlerinde gördüm. İstanbul'dan gelen bilim heyetinin içerisindeydi. Daha önceleri kitaplarını okurdum. 1961 Anayasası'nın hazırlanmasında büyük katkıları oldu.

İlk Meclis'in tanığı

Çorumlu bir ailenin oğlu olan Hıfzı Veldet Velidede-
oğlu, 24 Ağustos 1904'te İstanbul'da doğdu. Babası, eski yargıç ve öğretmen olan Hüseyin Hüsnü Velidede-
oğlu'dur. İlk ve ortaokulu Çorum ve Yozgat'ta, liseyi Ankara, Konya ve Trabzon'da okuyarak 1922'de Trabzon Lisesi'ni bitirdi.

Ankara'da 1925'te açılan Hukuk Fakültesi'ne yazılan Velidede-
oğlu, bu fakülteyi 1928'de bitirerek, Adalet Bakanlığı'nın açtığı sınavı kazanıp 1929'da hukuk doktorası için İsviçre'nin Neuchatel kentine gitti.

Lisans sınavını verip mezun olduktan sonra Almanya'da Berlin Hukuk Fakültesi'nde öğrenim gördü ve doktora tezini hazırladı. Yeniden İsviçre'ye dönen H.V. Velidede-
oğlu, 1933'te sınavını vererek doktorasını tamamladıktan sonra Roma'ya gidip Hukuk Fakültesi Yüksek Uzmanlık Okulu'ndan da sertifika aldı.

1934 martında üç de yabancı dil (Fransızca, Almanca, İtalyanca) öğrenmiş olarak yurda dönen Velidede-
oğlu 1934 mayısında, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Medeni Hukuk doçentliğine atandı. 1942'de profesörlüğe, 1948'de ordinaryüslüğe yükseldi.

Beş büyük ciltlik Medeni Hukuk kitabı, yetmiş yakın bilimsel inceleme, araştırma ve konferansı, Almanca ve Fransızcadan büyüklü küçüklü 15 kitap ve inceleme çevirisi yayımlandı. Ayrıca, başka bilim yazarlarıyla ortaklaşa yazdığı dört Medeni Hukuk ve Borçlar Hukuku kitabı bulunuyor.

Velidede-
oğlu iki kez de Hukuk Fakültesi'nde dekanlık yaptı. Anayasa, Medeni Kanun ve başka yasalar üzerindeki araştırmaları arasında özellikle 27 Mayıs Anayasası da denen 61 Anayasası üzerindeki çalışmaları da var. Velidede-
oğlu'nun küçük yaşta başladığı memurluk yaşamı parlak başarılarla dolu:

Lisenin 11. sınıfındayken, 23 Nisan 1920'de açılan ilk Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne memur olarak

atandı, liseyi bitirmek için 5 Ekim 1920'de bu memurluktan ayrılarak öğrenciliğe döndü.

1922 haziranında Trabzon Lisesi'ni bitirip yine Ankara'ya dönen genç Velidede-
oğlu, yeniden Meclis'e memur atandı ve 1929 yılı başına değin burada çalışırken hukuk eğitimini de tamamladı. Kurtuluş Savaşı'nın ve cumhuriyetin ilanı yıllarında Meclis çalışmalarına, yapılan konuşmalara, tartışmalara tanık oldu.

Atatürk'ün çağdaş Türkiye'yi kurduğunun tanığı olmak, onu devrimlere sınıksız inançlarla bağladı. Bu yılların anılarını "Bir Lise Öğrencisinin Milli Mücadele Anıları" adlı kitabında dile getirdi.

Velidede-
oğlu bu kitabında 23 Nisan 1920'den başlayarak çalıştığı ilk Meclis'in, ilk ve son yıllardaki olaylarını, Meclis'in türlü yönlerini, renkli kişilerini; anılarına, günce ve gözlemlerine, özellikle de açık ve gizli oturumların tutanaklarına dayanarak kendine özgü akıcı bir dille anlattı. Kitapta ilk ulusal hükümetin programı başta olmak üzere, Ulusal Ant (Misak-ı Milli), padişaha gönderilen yazı ve daha birçok belge yer alıyor.

Bilinçli, ileri, aydınlık varlığıyla yaşamı boyunca ışık saçan yazarını, yakın bir döneme kadar Cumhuriyet'te sürdürdü. Cumhuriyet'teki ilk yazısı 1942'de yayımlandı.

Geçici kısa aralıklar dışında 49 yıl aralıksız yazdığı yazılar, okurların büyük ilgisini çekti. Bilimci ve bilge kişiliği, bir yazın adamının titizliğiyle yazdığı özgün çalışmaları, onun çok verimli yazarlığının kanıtı olarak sayılıyor. Bunun somut örnekleri olan başlıca yapıtları şunlardır:

Türkiye'de Üç Devir (2 cilt), Sağsız Solsuz Demokrasi, Devirden Devire (3 cilt), İnsancı Yolcular, Yol Kesen İrmak, Anıların İzinde (3 cilt), Ailenin Çilesi: Boşanma, 12 Mart Faşizminin Felsefesi, 12 Eylül: Karşı Devrim. Atatürk'ün Büyük Nutuk'unu Söylev adıyla günümüz diline çevirerek geniş kitlelerin bu önemli tarihsel açıklama belgesini okumasını, Atatürk devrimlerine bağlanmasını sağlamıştır.

